

Seat No. _____

H-16080002030401

M. Com. (Sem. III) (CBCS)

(W.E.F. 2016) Examination

June - 2023

Advance Cost & Financial Accounting

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) તમારા જવાબના ભાગરૂપે જરૂરી ગણતરી દર્શાવો.

- 1 નીચેની માહિતી પરથી શિવાની મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડના ઉત્પાદનને લગતી છે. **20**

વિગત	2020	2021
વેચાણ (₹)	4,00,000	4,80,000
નફો (₹)	40,000	56,000

ગણતરી કરો :

- નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર
- સ્થિર ખર્ચા
- સમતુલ બિંદુ (₹ માં)
- 3,60,000 ₹ના વેચાણે નફો કેટલો?
- 80,000 ₹નો નફો કમાવવા વેચાણ કેટલું?
- ખરેખર વેચાણ ₹ 3,00,000 છે, ત્યારે સલામતી ગાળો કેટલો?

અથવા

H-16080002030401]

1

[Contd...

- 1 પરિતા કંપનીનું અંદાજપત્ર મુજબનું ઉત્પાદન 7,500 એકમોનું છે, પણ ખરેખર 20 ઉત્પાદન 9,000 એકમોનું થયું છે. જે પૈકી 6,000 એકમોનું વેચાણ થયું છે : એકમદીઠ વેચાણ કિંમત ₹ 400 નક્કી થઈ છે.

વસ્તુની પડતર અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલ ..... ₹ 120

એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી ..... ₹ 60

એકમદીઠ ચલિત કારખાના ખર્ચ ..... ₹ 20

સ્થિર ખર્ચા :

(1) કારખાના ..... ₹ 3,00,000

(2) વહીવટી ..... ₹ 1,00,000

(3) વેચાણ-વિતરણ ખર્ચ ..... ₹ 80,000

ખરેખર વેચાણ પર 5% કમિશન આપવાનું છે. સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ મુજબ અને સીમાંત પદ્ધતિ મુજબ નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

- 2 દેવલ લિમિટેડ પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે. નીચેની 20 વિગતો પરથી તા. 31મી માર્ચ, 2022ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષની આપેલી છે :

વિગત	ઉધાર (₹)	જમા (₹)
શેરમૂડી	-	10,00,000
અનામતો	-	1,00,000
ખરીદીના લેણદારો	-	75,000
ખર્ચના લેણદારો	-	10,000
ફી હોલ્ડ મકાન (મૂળ કિંમત)	2,50,000	-
પ્લાન્ટ અને મશીનરી (મૂળ કિંમત)	6,50,000	-
પ્લાન્ટ અને મશીનરીના ઘસારાની જોગવાઈ	-	50,000
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	1,10,000	-
ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	20,000	-
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	30,000	-
દેવાદારો	1,00,000	-
બેન્ક	75,000	-
	12,35,000	12,35,000

નીચેની વિગતો એપ્રિલ, 2022ના માસની આપેલી છે :

વિગત	₹
કાચામાલની ઉધાર ખરીદી.....	4,95,000
વેપારીને પરત કરેલ કાચો માલ.....	20,000
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલ.....	4,25,000
ઉત્પાદન વિભાગમાંથી પરત માલ.....	10,000
ઉત્પાદકીય મજૂરી.....	1,25,000
અનઉત્પાદકીય મજૂરી.....	25,000
પગાર ચૂકવ્યો :	
વહીવટી માટે.....	50,000
વેચાણ વિતરણ માટે.....	37,500
પરોક્ષ ખર્ચ થયેલ પરંતુ ચૂકવેલ નહીં :	
ઉત્પાદન.....	1,50,000
વહીવટ.....	25,000
વેચાણ વિતરણ.....	50,000
પ્લાન્ટ અને મશીનરી પર ઘસારો.....	25,000
ઉધાર વેચાણ.....	10,00,000
દેવાદારો પાસેથી મળેલ રોકડ.....	9,75,000
ચેકથી ચૂકવ્યા :	
ખરીદીના લેણદારો.....	5,00,000
ખર્ચના લેણદારો.....	2,15,000
ઉત્પાદન ખાતે ફાળવેલ ઉત્પાદન ખર્ચ.....	1,95,000
ઉત્પાદન ખાતે ફાળવેલ વહીવટી ખર્ચ.....	72,500
ઉત્પાદન ખાતે વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી.....	90,000
આખર સ્ટોક :	
ચાલુ કામ.....	1,05,000
તૈયાર માલ.....	1,07,500

એપ્રિલ, 2022 માટે જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો અને 30મી એપ્રિલ, 2022ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

2 પાર્થ લિમિટેડ પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે :

20

31મી માર્ચ, 2021ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું

વિગત	ઉધાર (₹)	જમા (₹)
શેરમૂડી	-	2,40,000
નફા-નુકસાન ખાતું	-	97,500
ઘસારાની જોગવાઈ	-	15,000
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	54,000	-
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	39,000	-
ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	51,000	-
લેણદારો	-	22,500
બેન્ક સિલક	30,000	-
સ્થિર મિલકતો	1,65,000	-
દેવાદારો	36,000	-

31મી માર્ચ, 2022ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના વ્યવહારો :

વિગત	₹
માલસામાનની ખરીદી	3,00,000
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલસામાન	3,00,000
સમારકામ માટે આપેલ માલસામાન	6,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,61,000
પરોક્ષ મજૂરી.....	12,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત	1,44,000
કારખાના ખર્ચ ચેકથી ચુકવ્યો	1,20,000
વહીવટી ખર્ચ ચેકથી ચુકવ્યો	36,000
વેચાણ ખર્ચ ચેકથી ચુકવ્યો	42,000

ઘસારો (કારખાનાને લગતો)	4,500
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	8,40,000
લેણદારોને ચુકવ્યા.....	3,06,000
કાયમી મિલકતોની ખરીદી.....	6,000
આવકવેરો	60,000
દાન	3,000
બેન્કલોનનું વ્યાજ	1,800
વર્ષ દરમિયાન તૈયાર માલનું ઉત્પાદન (પડતર કિંમત)	6,30,000
વેચાણ પડતર (પડતર કિંમત).....	6,60,000
તૈયાર માલનું શાખ પર વેચાણ.....	9,00,000
તમે વર્ષ 2021-22 માટે જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો અને 31મી માર્ચ, 2022ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.	

3 તા. 1-4-2021ના રોજ પોપટ કંપની લિ.ના ચોપડે નીચેની બાકીઓ હતી : 15

વિગત	ઉધાર (₹)	જમા (₹)
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	—	80,000
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	40,800	—
ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	9,000	—
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	30,200	—
કુલ	80,000	80,000

વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ છે :

વિગત	રકમ (₹)
સ્ટોક માટે ખરીદેલ માલસામગ્રી	2,50,000
ખાસ જોબ માટે ખરીદેલ માલસામાન.....	28,000
ઉત્પાદન વિભાગને આપેલ પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી	1,80,000
ઉત્પાદન વિભાગને આપેલ પરોક્ષ માલસામગ્રી	65,000
વેપારીઓને પરત કરેલ માલસામગ્રી	22,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,42,000
પરોક્ષ મજૂરી.....	41,000
વેચાણ ઓફિસ સ્ટાફ પગાર	31,000
ગોડાઉનકીપરનો પગાર	26,000
ઓફિસ સ્ટાફ પગાર	8,000
કારખાના શિરોપરી ખર્ચ	1,28,000
વેચાણ ઓફિસ ખર્ચ	61,000
વિતરણ ખર્ચાઓ	48,000
મુખ્ય ઓફિસના ખર્ચાઓ	28,000
પડતરમાં વસૂલ કરેલ શિરોપરી ખર્ચ - કારખાનાના	2,22,000
પડતરમાં વસૂલ કરેલ વેચાણ શિરોપરી ખર્ચ	90,000
પડતરમાં વસૂલ કરેલ વિતરણ શિરોપરી ખર્ચ.....	79,000
પડતરમાં વસૂલ કરેલ ઓફિસ શિરોપરી ખર્ચ	35,000
વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન માલની પડતર	5,80,000
વેચેલ માલની પડતર કિંમત	6,00,000
વેચાણ	8,50,000

કંપનીના ચોપડે જરૂરી નિયંત્રણ ખાતાઓ તૈયાર કરીને તા. 31-03-2022ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

3 તા. 1લી એપ્રિલ, 2021ના રોજની નીચેની બાકીઓ રીયા લિ.ના ચોપડાઓમાંથી 15

લેવામાં આવી છે :

વિગત	ઉધાર (₹)	જમા (₹)
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	26,250	—
ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	12,840	—
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	6,510	—
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	400	—
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	—	200
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	—	45,800
	46,000	46,000

31મી માર્ચ, 2022ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો :

વિગત	રકમ (₹)
માલસમાનની ખરીદી	1,81,920
ખાસ કામ માટે ખરીદેલ માલસમાન	5,850
મજૂરી ખર્ચ :	
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,15,881
કારખાનાની મજૂરી	28,629
વહીવટી ખર્ચ	20,193
વેચાણ-વિતરણ ખર્ચ.....	12,756
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	31,296

વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	28,638
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	19,290
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલસામાન	1,69,503
સમારકામ માટે આપેલ માલસામાન	7,753
વેપારીને પરત કરેલ માલસામાન	936
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી	70,230
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી	45,450
વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી	28,545
ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની આખરની બાકી	18,753
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની આખરની બાકી	7,365
વેચાણ	4,65,000

ઉપરની માહિતી પરથી જરૂરી ખાતાઓ અને કાર્ય સરવૈયું તૈયાર કરો.

- 4 આંતરપેઠી તુલનાના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. 15

અથવા

- 4 બેલેન્સ સ્કોરકાર્ડ એટલે શું? બેલેન્સ સ્કોરકાર્ડની પ્રક્રિયા સમજાવો. 15

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right indicate marks of a question.
(2) Show all calculations as a part of your answer.

- 1 The following information is related to production of Shivani **20**

Manufacturing Co Ltd. :

Particulars	2020	2021
Sales ₹	4,00,000	4,80,000
Profit (loss) ₹	40,000	56,000

Calculate :

- (i) P/V Ratio
- (ii) Fixed Expenses
- (iii) Break-even point
- (iv) Profit where sales is ₹ 3,60,000.
- (v) Sales to earn profit of ₹ 80,000.
- (vi) When sales is ₹ 3,00,000 Margin of safety?

OR

- 1 Budgeted production of Parita Company is 7,500 units while **20**

actual production is 9,000 units. Out of which 6,000 units were sold selling price per units is ₹ 400.

Details regarding cost of product are as follows :

Direct material per unit ..... ₹ 120

Direct labour per unit ..... ₹ 60

Variable factory expenses per unit ..... ₹ 20

Fixed expenses :

- (1) Factory ..... ₹ 3,00,000
(2) Administration ..... ₹ 1,00,000
(3) Selling and distribution ..... ₹ 80,000

Commission at 5% on actual sales is to be given. Prepare statement showing profit as per Absorption costing and Marginal costing.

- 2 Deval Ltd. operates an integrated accounting system and **20**
following details are given for the year ended on 31st March,
2022 :

Particulars	Debit (₹)	Credit (₹)
Share capital	–	10,00,000
Reserves	–	1,00,000
Creditors for purchases	–	75,000
Creditors for expense	–	10,000
Freehold building at cost	2,50,000	–
Plant and machinery at cost	6,50,000	–
Provision for depreciation on Plant and Machinery	–	50,000
Material ledger control account	1,10,000	–
Work-in-progress ledger control account	20,000	–
Finished goods ledger control account	30,000	–
Debtors	1,00,000	–
Banks	75,000	–
	12,35,000	12,35,000

The following data for the month of April,2022 are given :

Particulars	Amt. (₹)
Raw material purchased on credit	4,95,000
Raw material returned to suppliers	20,000
Material issued to production.....	4,25,000
Material return from production department	10,000
Productive wages	1,25,000
Unproductive wages	25,000
Salaries paid :	
For administrative	50,000
For selling and distribution	37,500
Overhead expenses incurred but not paid :	
Production	1,50,000
Administrative	25,000
Selling and distribution	50,000
Depreciation on plant and machinery	25,000
Sales on credit	10,00,000
Cash received from debtors.....	9,75,000
Paid the following by cheque :	
Creditors for purchases	5,00,000
Creditors for expenses	2,15,000
Allocation of production overheads to production	1,95,000
Allocation of administrative overheads to production	72,500
Allocation of selling and distribution overheads to production	90,000
Closing stocks :	
Work-in-progress	1,05,000
Finished goods	1,07,500

You are required to prepare necessary accounts for the month of April, 2022 and trial balance as on 30th April, 2022.

OR

- 2 Parth Ltd. operates an integrated account system, provides the following information : 20

Trial balance as on 31st March, 2021

Particulars	Debit (₹)	Credit (₹)
Share capital	–	2,40,000
Profit and Loss Account	–	97,500
Provision for depreciation	–	15,000
Material ledger control account	54,000	–
Finished goods ledger control account	39,000	–
Work-in-progress ledger control account	51,000	–
Creditors	–	22,500
Bank balance	30,000	–
Fixed assets	1,65,000	–
Debtors	36,000	–
	3,75,000	3,75,000

Transactions for the year ended on 31st March, 2022 are given:

Particulars	Amt. (₹)
Purchases of material	3,00,000
Material issued for production	3,00,000
Material issued for maintenance	6,000
Direct wages	2,61,000
Indirect wages	12,000
Absorption of factory overheads	1,44,000
Factory overheads paid by cheque	1,20,000

Administrative overheads paid by cheque	36,000
Selling overheads paid by cheque	42,000
Depreciation (related to factory)	4,500
Received from debtors	8,40,000
Paid to creditors	3,06,000
Purchases of fixed assets	6,000
Income tax	60,000
Donation	3,000
Interest on bank loan	1,800
Finished goods produced during the year (At cost price)	6,30,000
Cost of sales at cost price	6,60,000
Sales of finished goods on credit	9,00,000

You are required to prepare necessary accounts for the year 2021-22 and trial balance as on 31st March, 2022.

3 Following Balances were taken from Popat Company Ltd. as on 15

1-4-2021 :

Particular	Debit (₹)	Credit (₹)
General ledger control A/c	–	80,000
Store ledger control A/c	40,800	–
Work in progress ledger control A/c	9,000	–
Finished goods ledger control A/c	30,200	–
Total	80,000	80,000

Transactions during the year were as follows:

Particulars	Amt. (₹)
Material purchases for stock	2,50,000
Material purchase for special job	28,000
Direct Material issued to production department	1,80,000
Indirect Material issued to production department	65,000
Material return to creditors	22,000
Direct wages	1,42,000
Indirect wages	41,000
Salary to sales office staff	31,000
Salary to Godown keeper	26,000
Salary to office staff	8,000
Factory overhead expenses	1,28,000
Sales office expenses	61,000
Distribution expenses	48,000
Head office expenses	28,000
Absorbed factory overhead exp. In cost	2,22,000
Absorbed Sales office overhead exp. In cost	90,000
Absorbed distribution overhead exp. In cost	79,000
Absorbed office overhead exp. In cost	35,000
Cost of Goods Produced during the year	5,80,000
Cost of Goods Sold	6,00,000
Sales	8,50,000

Prepare necessary control accounts in the books of the company
and also Trial Balance as on 31-03-2022.

OR

- 3 Following are the balances obtained from the books of Riya Ltd. 15
as on 1st April, 2021 :

Particulars	Debit (₹)	Credit (₹)
Material ledger control account	26,250	—
Work-in-progress ledger control account	12,840	—
Finished goods ledger control account	6,510	—
Production overhead account	400	—
Administrative overhead account	—	200
General ledger control account	—	45,800
	46,000	46,000

The following are the transactions for the year ended on
31st March, 2022 :

Particulars	Amt. (₹)
Purchases of material	1,81,920
Material purchase for special work	5,850
Wages:	
Direct wages	1,15,881
Factory wages	28,629
Administrative overhead	20,193
Selling and distribution overheads	12,756
Factory overhead paid	31,296
Administrative overhead paid	28,638
Selling and distribution overhead paid	19,290
Material issued for production	1,69,503

Material issued for maintenance	7,753
Material return to suppliers	936
Allocation of factory overheads	70,230
Allocation of administrative overheads	45,450
Allocation of selling and distribution overheads	28,545
Closing balance of work-in-progress ledger control account	18,753
Closing balance of finished goods ledger control account	7,365
Sales	4,65,000

From the above information prepare necessary accounts and trial balance.

- 4 Explain merits and demerits of inter-firm comparison. **15**

OR

- 4 What is Balance Score Card ? Explain the process of Balance Score Card. **15**
